

تحلیل درک هنرجویان از عوامل فیزیکی فضای آموزشی در راستای خودشکوفایی به روش Q (نمونه موردی: هنرستان‌های بم)*

مریم کاردان**، هوتن ایروانی***، علی اکبری***، علی عسگری****

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۳/۲۵

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۳/۰۹/۱۰

چکیده

هم‌راستایی مشخصه‌های فیزیکی/کالبدی و روان‌شناختی هنرستان‌ها با سازوکارهای خودشکوفایی هنرجویان از تأثیرگذارترین عوامل ضمنی در روندهای یادگیری و استعدادیابی فراگیران است. یکی از معتبرترین داده‌ها در تحلیل این اثرگذاری، ذهنیت هنرجویان نسبت به ویژگی‌های فضا است. در این مطالعه، به روش Q و با رویکرد کمی در تحلیل‌های آماری، با مشارکت ۳۰ نفر از هنرجویان دو هنرستان در شهرستان بم، به تحلیل درک آنان از مشخصه‌های فیزیکی فضا با هدف ارتقا و تسهیل خودشکوفایی حین تحصیل پرداخته شده است. نتایج حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی داده‌ها نشان می‌دهد که عواملی شامل «آسایش روانی و فیزیکی»، «امکانات و تجهیزات» و «کیفیت فضای آموزشی» قابل‌شناسایی هستند. از میان ۲۴ متغیر مشخص شده، بیشتر نقش را میزان دریافت نور طبیعی و روشنایی روز، کاهش و کنترل سروصدای مزاحم از داخل و بیرون کلاس و چیدمان صندلی‌ها و میزها متناسب با هر درس و انعطاف‌پذیری فضا در تغییر موقعیت مبلمان متناسب با نیازهای هر درس دارند.

واژگان کلیدی

معماری هنرستان، معماری آموزشی، تحلیل عوامل کالبدی، خودشکوفایی آموزشی، فضا و یادگیری

* این مقاله مستخرج از رساله دکتری نویسنده اول تحت عنوان «تحلیل عوامل کالبدی معماری مدارس بر خودشکوفایی هنرجویان معماری (مورد مطالعه: هنرستان شهرستان بم)» است که به راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم و چهارم در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردستان انجام شده است.

** گروه معماری، واحد اردستان، دانشگاه آزاد اسلامی، اردستان، ایران.

Email: maryankardan6062@gmail.com

*** گروه معماری، واحد اردستان، دانشگاه آزاد اسلامی، اردستان، ایران. (مسئول مکاتبات)

Email: houtan.iravani@iau.ac.ir

**** گروه معماری، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهرری، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

Email: ali.akbari@iau.ac.ir

***** گروه معماری، واحد شهر قدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

Email: ali.asgari@iau.ac.ir